

Näringsdepartementet
103 33 Stockholm

Slutredovisning av regeringens uppdrag att säkerställa ett långsiktigt systematiskt arbete avseende säkerhetsskydd och informationssäkerhet (N2017/05879/D)

Inledning

Regeringen uppdrog den 21 september 2017 åt Post- och telestyrelsen (PTS) att *vidta åtgärder som ökar myndighetens förmåga att säkerställa ett långsiktigt systematiskt arbete avseende säkerhetsskydd och informationssäkerhet* för att bättre möta de förändrade kraven som ställs inom dessa områden. Vid genomförandet av uppdraget skulle även krisberedskapsperspektivet samt planeringen för totalförsvaret beaktas.

Uppdraget delredovisades till Näringsdepartementet den 30 november 2017 (PTS d.nr 17-9707-3). Innevarande dokument utgör PTS slutredovisning till Näringsdepartementet vad avser vidtagna åtgärder i enlighet med uppdraget.

Bakgrund

Medan planeringen av det civila försvaret syftar till att få en viss verksamhet att fungera inför och under höjd beredskap, utgör säkerhetsskyddet en metod för att skydda planeringen och den tänkta verksamheten från skador och angrepp utifrån. Den säkerhetspolitiska utvecklingen och regeringens planeringsanvisningar avseende civilt försvar har gjort att samhällets behov och PTS ambition inom säkerhetsskyddsområdet ökat väsentligt. Detta, jämte uppdraget att säkerställa ett långsiktigt systematiskt arbete med säkerhetsskydd och informationssäkerhet, har format PTS säkerhetsarbete från ingången av 2017.

Post- och telestyrelsen

Postadress:
Box 5398
102 49 Stockholm

Besöksadress:
Valhallavägen 117 A
www.pts.se

Telefon: 08-678 55 00
Telefax: 08-678 55 05
pts@pts.se

Internt vidtagna åtgärder

Omorganisation och utökning av personella resurser

I statsbudgeten för 2018 fastställdes att PTS skulle tilldelas 13 miljoner kronor årligen för insatser inom säkerhetsskydd och informationssäkerhet samt för arbete med civilt försvar. Det ökade anslaget möjliggjorde bl.a. för PTS att omorganisera och utöka sin säkerhetsskyddsorganisation. Under de tre första kvartalen 2018 rekryterades en enhetschef (tillika säkerhetsskyddschef), två erfarna informationssäkerhetsspecialister samt en erfaren jurist. Samtliga är nu verksamma i det dagliga säkerhetsskyddsarbetet vid myndigheten.¹

För att stödja det dagliga arbetet med säkerhetsskydd och informationssäkerhet inom myndighetens interna verksamhet, inrättades lokala informations- och säkerhetsskyddskontaktpersoner (LISK) på myndighetens samtliga avdelningar. LISKarna arbetar tillsammans med myndighetens enhet för säkerhetsskydd och intern informationssäkerhet med att planera, utveckla och förvalta säkerhetsskyddsåtgärder på avdelningarna. Att införa rollen som LISK har varit betydelsefullt för att förankra säkerhetsskydds- och informationssäkerhetsarbetet inom hela myndigheten och skapa en god säkerhetskultur.

Sammanfattningsvis har omorganiseringen och de ökade personalresurserna på ett avgörande sätt stärkt myndighetens systematiska säkerhetsskydds- och informationssäkerhetsarbete såväl internt som externt.

Strategiskt arbete och planering

Myndigheten har vid ett antal tillfällen under perioden bistått utredningar med inriktning på säkerhetsskydd och totalförsvar med experter, remissvar och underhandskontakter. Betydande resurser har även avsatts för att granska och lämna synpunkt på rättsdokument så som nya säkerhetsskyddsförordningen (2018:658) och Säkerhetspolisens kommande säkerhetsskyddsföreskrifter. Deltagandet har fördjupat PTS kunskaper med avseende på den kommande säkerhetsskyddslagstiftningen. Det har även möjliggjort för myndigheten att påverka utformningen av rättsdokument för att bättre möta de tekniska förutsättningar och komplicerade beroendeförhållanden som råder inom myndighetens verksamhetsområden.

För att stödja de funktioner som ansvarar för utveckling och kontroll av säkerhetsskyddet inom myndigheten, upprättades en handlingsplan för inriktning av säkerhetsskyddet inom myndighetens verksamhetsområden för

¹ Användning av medlen redovisas närmare i PTS årsredovisning för 2018

perioden 2017-2020. Planen är ett strategiskt verktyg för att kartlägga och prioritera viktiga säkerhetsåtgärder, samt för att fastställa vem som är ansvarig för att genomföra respektive åtgärd. Dokumentet är "levande" och uppdateras allteftersom aktiviteter avslutas och nya aktiviteter identifieras.

Under 2018 genomförs en ny och fördjupad säkerhetsanalys vid myndigheten. Fokus för analysen är att identifiera och beskriva myndighetens skyddsvärden och vilka skadeförlopp blir om dessa skyddsvärden utsätts för olika typer av hot. Analysen kommer att utgöra basen för PTS fortsatta arbete med att utveckla myndighetens säkerhetsskydd.

Det strategiska arbetet med myndighetens säkerhetsskydd, som till stor del bedrivits med utgångspunkt i totalförsvarsplaneringens behov, har stärkt PTS förmåga att identifiera och förebygga säkerhetsbrister samt uppnå ett balanserat skydd för verksamheten.

Informationssäkerhet

En omfattande granskning av myndighetens processer för hantering av hemliga handlingar har bl.a. lett till att styrdokument gällande dessa reviderades för att underlätta regelefterlevnad och bättre möta myndighetens behov.

En översyn rörande PTS it-miljö för hantering av hemliga handlingar påbörjades under 2018 och bedöms vara klar under våren 2019.

Inom ramen för det systematiska informationssäkerhetsarbetet har myndigheten förbättrat skyddet av vissa verksamhetskritiska it-system och informationsresurser. Detta projekt hade en delavslutning vid halvårsskiftet 2018 men kommer att fortsätta under 2018-19. Vid halvårsskiftet 2018 driftsattes även ett omarbetat system för intern incidentrapportering och hantering av bl.a. säkerhetsskydds-, personuppgifts- och informationssäkerhetsincidenter.

Åtgärderna har sammantaget stärkt PTS förmåga att bedriva ett systematiskt informationssäkerhetsarbete samt reducera uppkomsten av och vid behov hantera incidenter.

Fysisk säkerhet och tillträdesbegränsning

En omfattande analys rörande det fysiska skyddet (inklusive säkerhetsskyddets behov av tillträdesbegränsning) för PTS huvudkontor gjordes under 2018 i samverkan med Fortifikationsverket. Förslag till åtgärder bearbetas för närvarande och kommer att upphandlas i relevanta delar under 2019.

Personalsäkerhet och utbildning

Internutbildningar kopplade till säkerhetsskydd och intern informationssäkerhet inriktade på olika målgrupper, liksom interna kommunikationsinsatser, har genomförts under våren och hösten 2018. Exempelvis har myndighetens LISKar fått anpassade utbildningar och deltagit i informationsmöten med inriktning mot sitt uppdrag. Ytterligare riktade utbildningsinsatser planeras till 2019, med utgångspunkt i de behov som identifierats i myndighetens uppdaterade säkerhetsanalys.

Externt vidtagna åtgärder

Tillsyn

Under sista kvartalet 2017 till andra kvartalet 2018 genomförde PTS en granskning av hur säkerhetsskyddsarbetet bedrivs hos några av de operatörer som tillhandahåller nät och tjänster som är särskilt betydelsefulla för samhället. I tillsynen granskade myndigheten hur operatörerna identifierar och dokumenterar behovet av säkerhetsskydd samt vilka processer och rutiner de använder för sitt arbete med säkerhetsanalyser.

Tillsynen gav myndigheten viktig information om operatörernas processer och rutiner samt om pågående och planerade säkerhetsåtgärder. Den fördjupade kunskapen kommer att ligga till grund för PTS fortsatta arbete inom säkerhetsskyddsområdet.

Information och utbildning

Under 2017 arrangerade PTS en utbildning i säkerhetsskydd för säkerhetsskyddschefer m.fl. inom områdena post och elektronisk kommunikation. Utbildningen, som pågick i åtta dagar fördelade på tre kurstillfällen, genomfördes i samverkan med Försvvarshögskolan och Säkerhetspolisen. Därefter har ett antal mindre utbildnings- och informationsinsatser genomförts.

Genom insatserna har PTS bidragit till att öka förståelsen för och förankring av det systematiska säkerhetsskyddsarbetet hos aktörer som är särskilt betydelsefulla för samhället. Insatserna har även ökat sektoraktörernas kunskap om nuvarande och kommande säkerhetsskyddslagstiftning.